

Seurattu SDK 541/2022 saakka.

13.8.2021/757

Laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta

Katso tekijänoikeudellinen huomautus [käyttöehdoissa](#).

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset ja viranomaisten toimivalta

1 §

Lain soveltamisala

Alueiden kehittämistä tuetaan Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoista ja valtion talousarvioon otetuilla kansallisilla alueiden kehittämisen varoilla sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Tätä lakia sovelletaan:

- 1) kansallisista alueiden kehittämisen varoista myönnettäviin 9 ja 16 §:n mukaisiin tukiin;
- 2) Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista ohjelmakaudella 2021–2027 myönnettäviin 9, 12 ja 15 §:n mukaisiin tukiin;
- 3) Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien 9 §:n mukaiseen kansalliseen vastinrahoitukseen ohjelmakaudella 2021–2027.

Tämän lain 3 luvun säännöksiä sovelletaan Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman toimeenpanoon ohjelmakaudella 2021–2027.

Tämän lain 4 luvun säännöksiä sovelletaan Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen toimeenpanoon ohjelmakaudella 2021–2027.

Tämän lain 5 luvun säännöksiä sovelletaan Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien varojen käyttöä koskeviin tarkastuksiin ohjelmakaudella 2021–2027.

2 §

Suhde Euroopan unionin lainsäädäntöön

Tällä lailla täydennetään seuraavien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten kansallista soveltamista:

- 1) Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-,

maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060 (*yleisasetus*);

2) Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1058 (*EAKR-asetus*);

3) Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1296/2013 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1057 (*ESR-asetus*);

4) oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1056 (*JTF-asetus*);

5) Euroopan aluekehitysrahastosta ja ulkoisista rahoitusvälineistä tuettavaa Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitetta (Interreg) koskevista erityissäännöksistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1059 (*Interreg-asetus*);

6) naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa perustamisesta, päätöksen N:o 466/2014/EU muuttamisesta ja kumoamisesta sekä asetuksen (EU) 2017/1601 ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 480/2009 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/947.

3 §

Suhde valtionavustuslakiin

Siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä, tässä laissa tarkoitettuihin tukiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tuella* tässä laissa tarkoitetaan viranomaisen myöntämää avustusta tiettyyn toimintaan tai hankkeeseen;

2) *kansallisilla alueiden kehittämisen varoilla* valtion talousarvioon otettua alueiden kehittämisen, alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemisen määrärahaa;

3) *Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoilla* Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, jäljempänä *Euroopan sosiaalirahasto*, ja oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa;

4) *Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmalla* Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmaa;

5) *valtakunnallisilla teemoilla* Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaan perustuvia valtakunnallisia tavoitteita ja toimintaa, joita ohjataan ja rahoitetaan keskitetysti ja joiden valmistelu on tehty ministeriöiden keskeisten strategioiden pohjalta yhteistyössä alueiden viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa;

6) *Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoilla* valtion talousarvioon otettuja Euroopan unionin talousarviosta Suomelle myönnettyjä ja niitä vastaavia Uudistuva

ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman valtion rahoitusosuuksia;

7) *Euroopan aluekehitysrahaston varoilla* valtion talousarvioon otettuja Euroopan unionin talousarviosta Suomelle myönnettyjä Euroopan aluekehitysrahaston rahoitusosuuksia ja niitä vastaavia Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman valtion rahoitusosuuksia;

8) *Euroopan sosiaalirahaston varoilla* valtion talousarvioon otettuja Euroopan unionin talousarviosta Suomelle myönnettyjä Euroopan sosiaalirahaston rahoitusosuuksia ja niitä vastaavia Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman valtion rahoitusosuuksia;

9) *oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoilla* valtion talousarvioon otettuja Euroopan unionin talousarviosta Suomelle myönnettyjä oikeudenmukaisen siirtymän rahaston rahoitusosuuksia ja niitä vastaavia Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman valtion rahoitusosuuksia;

10) *Interreg-ohjelmilla* Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen mukaisia Euroopan unionin sisärajat ylittäviä yhteistyöohjelmia;

11) *Interreg-ulkorajaohjelmilla* Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen mukaisia Euroopan unionin ulkorajat ylittäviä yhteistyöohjelmia;

12) *kansallisella vastinrahoituksella* valtion talousarvioon otettua valtion rahoitusosuutta Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien hankkeiden tukemiseksi;

13) *välittävällä toimielimellä* alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021), jäljempänä *toimeenpanolaki*, 10 §:ssä tarkoitettua viranomaista;

14) *yhteishankkeella* kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavaa useamman tuen saajan yhdessä toteuttamaa hanketta, johon tuki myönnetään tuen hakijoiden yhteisestä hakemuksesta yhdellä päätöksellä;

15) *ryhmähankkeella* Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavaa useamman tuen saajan yhdessä toteuttamaa hanketta, johon tuki myönnetään hakijoiden yhteiseen hankesuunnitelmaan perustuvasta kunkin hakijan hakemuksesta erillisillä päätöksillä;

16) *jatkotoimenpiteillä* tuen palauttamista, takaisinperintää, maksamisen keskeyttämistä ja lopettamista koskevia toimenpiteitä.

5 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

Tukea voidaan myöntää valtion talousarvioon otettujen määrärahojen puitteissa, jos:

1) tuki on perusteltua valtion talousarvioon otettuun määrärahaan liittyvän ohjelman, suunnitelman tai sopimuksen tavoitteiden ja vaikuttavuuden kannalta;

2) tuella on merkittävä vaikutus tuen käytön kohteena olevan toiminnan toteuttamiseksi;

3) tuettava toiminta on voittoa tavoittelematonta;

4) kehittämishankkeena tuettavan toiminnan tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä; ja

5) tuen kohteena olevat investoinnit hyödyttävät alueen kehittämistä yhtä toimijaa laajemmin.

Yhteishanketta ja ryhmähanketta arvioidaan kokonaisuutena.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä.

6 §

Kehittämishankkeena ja investointihankkeena tuettavaa toimintaa koskeva poikkeus

Jos hankkeen toimenpiteisiin osallistuu hyödynsaajina taloudellista toimintaa harjoittavia yksiköitä, ei 5 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista voittoa tavoittelemattomuuden edellytystä ja kehittämishankkeen tulosten 4 kohdan mukaista yleisesti hyödynnettävyyden edellytystä sovelleta niiden toimintaan siltä osin kuin tuki on tukipäätöksessä kohdennettu taloudellista toimintaa harjoittaville yksiköille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1407/2013 (*de minimis* -asetus) tarkoitettuna vähämerkityksisenä tukena.

7 §

Tuen saajaa koskevat edellytykset

Tukea voidaan myöntää julkisoikeudelliselle yhteisölle ja yksityisoikeudelliselle oikeushenkilölle. Jos kyse on yhteishankkeesta tai ryhmähankkeesta, kaikkien hakijoiden on täytettävä tuen saajalle asetetut edellytykset.

Tuen saajalla tulee olla riittävät taloudelliset ja muut edellytykset hankkeen toteuttamiseksi ja riittävät edellytykset toiminnan jatkuvuudesta huolehtimiseksi hankkeen päättymisen jälkeen, jollei jatkuvuudesta huolehtiminen ole toiminnan luonteen vuoksi tarpeetonta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen saajaa koskevista edellytyksistä.

8 §

Tuen myöntämisen esteet

Tukea ei myönnetä, jos tuen hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai hakijalla on olennaisia maksuhäiriöitä, ellei rahoittava viranomainen erityisestä syystä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena.

Tukea ei myönnetä yleisenä toimintatukena.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea ei myönnetä tämän lain mukaisena tukena. Tätä lakia sovellettaessa valtiontukena ei pidetä *de minimis* -asetuksessa tarkoitettua vähämerkityksistä tukea eikä tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 651/2014 tarkoitettua Interreg-ohjelmia ja Interreg-ulkorajaohjelmia koskevaa tukea.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen myöntämisen esteistä.

9 §

Maakunnan liiton toimivalta

Toimivaltainen maakunnan liitto voi myöntää:

1) tukea kansallisista alueiden kehittämisen varoista, Euroopan aluekehitysrahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista:

a) alueiden kehittämistä, kestäväää kasvua ja elinvoimaa edistäviin kehittämishankkeisiin ja niihin sisältyviin investointeihin (*alueellinen kehittämistuki*);

b) opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;

c) kuntien ja kuntayhtymien toteuttamiin yritysten toimintaedellytyksiä tukeviin perusrakenteen investointihankkeisiin (*perusrakenteen investointituki*);

2) kansallista vastinrahoitusta Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien hankkeisiin.

Maakunnan liitto toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena myöntämiään tukia koskevissa asioissa.

Toimivaltainen maakunnan liitto voi myöntää alueellista kehittämistukea sekä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta myös itse toteuttamiinsa hankkeisiin. Maakunnan liiton on hallinnollisesti eriytettävä rahoittavan viranomaisen tehtävät ja itse toteuttamiinsa hankkeisiin liittyvät tuen hakijan ja saajan tehtävät toisistaan. Tätä lakia ja tämän lain nojalla annettavia valtioneuvoston asetuksia sovelletaan myös maakunnan liiton itse toteuttamiin hankkeisiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä myönnettävästä tuesta ja tuen käyttökohteista.

10 §

Maakunnan liiton harkintavalta eräissä tapauksissa

Ennen 9 §:n 1 momentin 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettun tuen myöntämistä maakunnan liiton on pyydettävä opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausunto sen toimialaan kuuluvista:

1) hankkeista, jotka koskevat korkeakouluverkon muutoksia;

2) valtakunnallisesti merkittävistä investointihankkeista, joilla voi olla olennaista vaikutusta valtion talousarvioon;

3) muista taloudellisesti tai valtakunnallisesti merkittävimmistä hankkeista;

4) kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavista hankkeista, jotka koskevat korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen aloittamista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö antaa maakunnan liittoa sitovan lausunnon 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden lainmukaisuudesta sekä siitä, onko hanke opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakoulu- ja tiedepolitiikan tai ammatillisen koulutuksen tavoitteiden mukainen.

Maakunnan liiton on myönnettävä Euroopan aluekehitysrahaston varoista kestävän kaupunkikehittämisen toteuttamiseksi tarkoitettu tuki toimeenpanolain 30 §:n 1